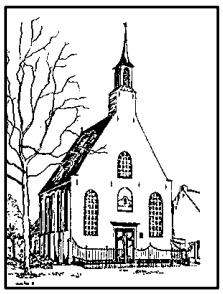
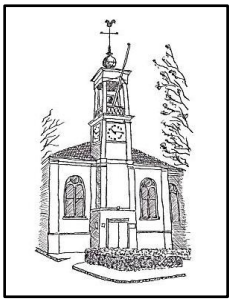
DE VERBINDING

Protestantse Kerk

Protestantse gemeente
De Verbinding
te
Drimmelen

9e jaargang, november 2026

Protestantse gemeente De Verbinding te Drimmelen

Predikant
Ds. Marijn Gilhuis
Amerweg 2A, 4926 CZ Lage Zwaluwe
T: 0168 - 85 34 45 / 06 - 18 31 56 90
E: predikant@pkn-deverbinding.nl

Kerkelijk medewerker in het pastoraat
Jolanda Vos - van der Linde
Kapucijnenhof 10, 4904 RB Oosterhout
Werkdagen: dinsdag en woensdag
T: 06 – 22 28 97 13
E: kerkelijkwerker@pkn-deverbinding.nl

Voorzitter:
Ad Verdoorn
Kerkstraat 57, 4926 CV Lage Zwaluwe
T: 06 – 30 70 27 05
E: kerkrentmeesters@pkn-deverbinding.nl

Scriba:
Annette Houtekamer – van Dam
Hartelweg 22, 4825 BZ, Breda
T: 06 – 53 64 46 55
E: scriba@pkn-deverbinding.nl

Contactpersoon Rouw- en Trouwdiensten in Lage Zwaluwe: Nelleke ten Haaf T: 06-81 89 30 74
Contactpersoon Rouwkamer Stichting Jeugdhuis Ons Belang: Leen ten Napel T: 06-51 48 77 36
Vertrouwenspersoon: Mariëtte Verkerk: vertrouwenspersoon@pkn-deverbinding.nl

Oude website Protestantse gemeente Lage Zwaluwe
W: www.protestantsegemeentelagezwaluwe.nl

Oude website Protestantse gemeente Terheijden - Wagenberg
W: www.pkn-terheijdenwagenberg.nl

Binnenkort is de nieuwe website beschikbaar

Dit kerkblad is een uitgave van de Protestantse gemeente De Verbinding te Drimmelen

Kopij decembernummer inleveren tot 20 november 2026
kerkblad@pkn-deverbinding.nl

Redactie
Reina Faasen
Loes van der Eijk

Van de redactie

Hoe leest u het kerkblad? Gaat u er echt voor zitten en leest u het van voor naar achter door?
Of begint u bij de achterkant? Dan heb ik deze keer een leestip voor u. Begin vooraan en eindig met de achterpagina. Dan legt u het blad neer met een glimlach.

Want ja, in november hebben we de laatste zondag van het kerkelijk jaar, de gedachteniszondag, en veel stukken in deze Verbinding gaan daarover, hoe we met elkaar vorm geven aan het gemis. Dat doen we in het dagelijks leven in onze gemeente door de taken over te nemen die anders onvervuld zouden blijven. En op de laatste zondag van het kerkelijk jaar door het samen gedenken. Dus misschien moet u af en toe even slikken.

Maar als u dan bij de achterpagina komt, dan hoop ik dat u ook weer glimlacht. En dat u dan denkt: *ja, ik word ook streamer.* Hoe u dat doet, dat heeft u dan al gezien op pagina 17.

Namens de redactie,
Loes van der Eijk

Kerkdiensten

Meerijden kerkdiensten:

- Wilt u vanuit Terheijden meerijden naar Lage Zwaluwe, neem dan contact op met Annette Houtekamer, tel. 076 – 58 70 320.
- Wilt u vanuit Lage Zwaluwe meerijden naar Terheijden, neem dan contact op met Reina Faasen, 0168 – 48 30 20.
  In Lage Zwaluwe is er ook een meerij-app. U kunt u aanmelden bij Nelleke ten Haaf, 06 – 81 89 30 74.

Zondag 01 november

Tweeëntwintigste zondag na Trinitatis

Lage Zwaluwe
10:00 uur: dhr. E. Orie
Diaconiecollecte: Stichting Opkikker

Zondag 08 november

Drieëntwintigste zondag na Trinitatis

Terheijden
10:00 uur: ds. M. Gilhuis
Doopdienst
Diaconiecollecte: Annahuis Breda

Zondag 15 november

Vierentwintigste zondag na Trinitatis

Lage Zwaluwe
10:00 uur: ds. T. Los
Diaconiecollecte: PKN - pastoraat bij rouw en verlies

Zondag 22 november

Laatste zondag van het kerkelijk jaar

Terheijden
10:00 uur: ds. M. Gilhuis
Herdenken van de overledenen
m.m.v. De Cantorij o.l.v. Marc Schippers
Diaconiecollecte: Bedside Singers Breda e.o.

Zondag 29 november

Eerste Advent

Lage Zwaluwe
10:00 uur: dhr. A. Verdoorn
Diaconiecollecte: KIA - Werelddiaconaat

Zondag 06 december

Tweede Advent

Lage Zwaluwe
10:00 uur: mw. I. Bakker
Diaconiecollecte: Amnesty International

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Diensten in de Ganshoek

De diensten zijn in de ontmoetingsruimte van de Ganshoek. De diensten zijn voor iedereen toegankelijk. U bent van harte welkom!

Zondag 08 november
18.30 uur: dhr. E. Orie
De collecte is voor de Kerkvoogdij

Zondag 06 december
18.30 uur: dhr. K. Groeneveld
De collecte is voor de Diaconie: KIA - Werelddiaconaat

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

SOVAK-vieringen

De vieringen zijn in het Activiteitencentrum Gruijtplein, Koningsveld 1, 4844 TR Terheijden. U bent van harte welkom!

Zaterdag 21 november
19.00 uur: mw. S Vos

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Bij de kerkdiensten

Zondag 8 november – Doopdienst

Geert en Jantien Schouten – de Vries, de ouders van Abel, hebben de wens uitgesproken om Abel te laten dopen. In de dienst van 8 november zal Abel gedoopt worden. Bij het schrijven van deze bijdrage waren we in gesprek over de invulling van de dienst.

22 november – Laatste zondag van het kerkelijk jaar: *herdenken van de overledenen – thema: Dragers van Gods Licht*

In de dienst van 22 november noemen we de namen van de mensen die binnen onze gemeente overleden zijn in het afgelopen kerkelijk jaar. De 22e is de laatste zondag van het kerkelijk jaar, dat loopt vanaf de 1e advent. In de dienst herdenken we hen die niet meer in ons midden zijn.
We zullen naast het noemen van de namen van gemeenteleden ook stilstaan bij mensen die dicht bij ons staan, overleden zijn, maar geen lid van onze gemeente waren.
Het is een dienst van herdenken, ons bezinnen op waartoe we leven en wat ons hoop geeft in deze tijd.
We lezen Mattheüs 5: 1 – 16, over mensen, dragers van Gods licht. Dat is dan ook het thema van deze dienst: *Dragers van Gods Licht*. De Cantorij zal deze dienst opluisteren met haar zang. Daar zijn we blij mee!

ds. Marijn Gilhuis

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Harmoniseren van de rituelen behorende bij de laatste zondag van het kerkelijk jaar

De gedachtenisdienst aan het einde van het kerkelijk jaar is altijd een bijzondere dienst. Een dienst ook met de nodige voorbereidingen.

Na het samengaan van beide gemeenten dienden de nog verschillende rituelen geharmoniseerd te worden. Er werd een commissie opgericht en uiteindelijk is besloten tot het volgende:

Steentje
Tijdens de afscheidsdienst van een overleden gemeentelid wordt een steentje met daarop de doopnaam, geboortedatum en datum van overlijden op een daarvoor bestemde plaats gelegd door de voorganger. In Terheijden kunnen die steentjes niet in de kerkzaal blijven liggen. Er is daarom voor een schaal gekozen om de steentjes in te doen, zodat de steentjes elders in het 'Witte Kerkje' bewaard kunnen worden tot de volgende zondagse kerkdienst. Voor Lage Zwaluwe is er een vaste plaats voor de steentjes. Vóór de gedachtenisdienst worden de steentjes van beiden kerken bij elkaar geplaatst. We hebben een gezamenlijke gedachtenisdienst. De steentjes worden na de dienst meegegeven aan de nabestaanden.

Kaars
- Voor ieder overleden gemeentelid wordt een kaars met voor- en achternaam gemaakt. Tijdens de gedachtenisdienst krijgt een nabestaande de mogelijkheid om de kaars aan te steken. De voorganger noemt de namen van de overledenen van het afgelopen kerkelijk jaar één voor één op. De ouderling van dienst geeft een aansteekkaars aan en wijst de desbetreffende kaars aan. Zijn er geen nabestaanden aanwezig in de dienst dan steekt de ouderling van dienst de kaars aan.
- Er is ook een kaars voor de mensen die overleden zijn waar wij aan denken en die niet bij name genoemd zijn.
- En een kaars voor alle mensen die wereldwijd zijn overleden en waarvan de identiteit of naam onbekend is. Die laatste twee kaarsen worden door de ouderling van dienst aangestoken.
- De kaarsen worden na de dienst meegegeven aan de nabestaanden.

Liturgische bloemschikking
Een liturgische bloemschikking was er al elk jaar in beiden kerken. Nu we in één kerk de gedachtenisdienst houden is er één bloemschikking. De ouderling van dienst leest de bijbehorende tekst en gedicht voor tijdens de mededelingen. Zitten er in de bloemschikking losse bloemen, dan kan er daarvan ook één aan de nabestaanden mee gegeven worden.

Namens de ouderlingen,
Nel Eestermans

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Uit de kerkenraad

Samenvatting kerkenraadsoverleg van de Protestantse gemeente De Verbinding te Drimmelen op 14 oktober 2026

1. Welkom en opening
Marijn Gilhuis is voorzitter in verband met afwezigheid van voorzitter Ad Verdoorn.
Hij opent de vergadering met gebed en geeft vervolgens het woord aan Nel Eestermans voor het verdiepingsonderwerp.
Op woensdag 23 september 2026 gaf Ad van Nieuwpoort in de Lucaskerk in Breda een lezing over zijn boek *Buig niet*. Daarin roept hij op tot standvastigheid in een tijd van door politici aangewakkerd populisme en morele verwarring, waarin autocraten de dienst uitmaken en techmiljardairs ons denken beïnvloeden.
Volgens Van Nieuwpoort kan een actuele herlezing van de Bijbel ons helpen onze goedgelovigheid kritisch te onderzoeken. In zijn verrassende duiding van het Bijbelboek Daniël, dat hij verbindt met denkers en stemmen als Václav Havel, Timothy Snyder, Aleksej Navalny en Byung-Chul Han, laat hij zien hoe de verteller oproept tot zelfreflectie en verzet. Mentale weerbaarheid begint volgens hem met vragen als: waar leef je van, waar denk je aan en wat doe je vervolgens? Hoe weerbaar, moedig en overtuigd zijn gelovigen vandaag, en durven zij een positie in te nemen die vergelijkbaar is met die van Daniël? Van Nieuwpoort noemt de Bijbel daarom 'verzetsliteratuur': een aansporing om weerstand te bieden aan de waan van de dag.
Nel Eestermans vraagt welke taak de kerk in deze discussie heeft en welke initiatieven mogelijk zijn. Een voorstel is om Ad van Nieuwpoort uit te nodigen. Ook wordt besproken of de kleine gemeenschap gezamenlijk kritisch en weerbaar kan blijven tegenover populisme en de invloed van sociale media.
Daarnaast wordt voorgesteld om in het winterseizoen lezingen over maatschappelijke thema's te organiseren: twee in Lage Zwaluwe en twee in Terheijden. Marijn Gilhuis zal in het kerkblad vragen welke gemeenteleden willen deelnemen aan een boekbespreking van *Buig niet*.
Over de ontwikkelingen rond AI lopen de meningen uiteen: sommigen maken zich zorgen, anderen zien AI als een ontwikkeling van deze tijd.
De slotvraag luidt: waar staan we voor en wat hebben we ervoor over?
De kerkenraad laat de voorstellen bezinken en denkt er verder over na.
De vergaderdata voor het moderamen en de kerkenraad voor 2027 zijn vastgesteld.

2. Van de diaconie
2.1. De kerkenraad is akkoord met de geldwervingsactie en geeft nog wat suggesties mee voor de inhoud van de brief.
2.2. VluchtelingenWerk: Er is kennis gemaakt met de coördinator van VluchtelingenWerk (VW) in de gemeente Drimmelen. Ze moet zich nog inwerken. Ze vertelde dat er vier gezinnen in LZ komen wonen en dat zij de eerste twee maanden zullen worden begeleid door VW. Indien dat nodig is voor Jumbobonnen zal VW contact opnemen met de diaconie.
2.3. Er wordt door diaconie en ouderlingen nagedacht over een mogelijke harmonisering van de bloemengroeten vanuit Lage Zwaluwe en Terheijden - Wagenberg. Dit is een voortschrijdende ontwikkeling van gedachten en vraagt zorgvuldige afwegingen.
2.4. Er wordt gemeld dat er wordt gezocht naar een opvolger voor de vertrekkende voorzitter van de diaconie.
2.5. Op voorstel van de diaconie gaat de kerkenraad akkoord met het voortzetten van de collectes voor het Annahuis in 2027. De suggestie om een keer voor de wensambulance te collecteren is eveneens goedgekeurd.

3. Van de ouderlingen
3.1. Het voorgangersrooster 2027 is, op drie data na, klaar.
3.2. De kerstnachtdiensten zijn de enige diensten in het jaar die op twee locatie worden gehouden vanwege de grote toeloop. De Cantorij zingt op toerbeurt in de kerstnachtdienst in Lage Zwaluwe of Terheijden. In 2026 is het in Terheijden. Voor de dienst in Lage Zwaluwe wordt nagedacht over muzikale invulling. Er zijn wat suggesties geopperd.
Ds. Marijn Gilhuis gaat er verder over nadenken.
3.3. Standaarden voor kaarsen bij de baar in Lage Zwaluwe
Er zal worden nagevraagd of er wellicht standaarden beschikbaar zijn vanuit de gesloten RK-kerk.
3.4. Nieuwe wijken in Lage Zwaluwe
Nieuwe wijken staan in LRP, (ledenadministratie vanuit de PKN) maar soms duurt het wat langer om de straten en postcodes toe te voegen.
3.5. Nel Eestermans meldt dat zij zorgvakantie vrijwilliger is geworden.
3.6. Belangrijke data vanuit het oecumenisch overleg:
- Oecumenische kerstdienst op woensdag 16 december 2026 om 14.30 uur in kerk LZ
(voor de oecumenische diensten in 2027 zie de volgende bladzijde – red)

4. Van de kerkrentmeesters
4.1. Het begrotingsproces is verduidelijkt aan de hand van een schema.
4.2. De inkomsten en uitgaven van onze gemeente in de eerste drie kwartalen van dit jaar zijn besproken. Het is zorgelijk dat de vrijwillige bijdragen dit jaar minder zijn dan voorheen, terwijl de kosten voor salarissen en onderhoud toenemen.
4.3. De VOG's komen binnen bij de meeste kerkenraadsleden.
4.4. Er wordt verslag gedaan van de stappen die zijn gezet om te komen tot een financiële administratie en de harmonisatie van de bankrekeningen. De rekeningen die overblijven zullen in het kerkblad duidelijk worden vermeld.

5. Van de voorganger
5.1. Helaas was er slechts 1 aanmelding voor de Jeugdgesprekgroep en geen aanmeldingen voor de gesprekgroep over vergeving.
5.2. Marijn zal in het kerkblad een vraag stellen of er belangstellenden zijn voor een boek-bespreking over het boek *Buig niet* van Ad van Nieuwpoort.

6. Sluiting door Nelleke ten Haaf
In Trouw vertellen meer en minder bekende Nederlanders over een inspirerende zin. Zo ook Khalaf Alkhalaf (33), voormalig vluchteling uit Syrië en hulpverlener bij de vluchtelingen-opvang in Ter Apel.
Zijn zin luidt: *'Wees een vluchteling die niets te verliezen heeft'*
Khalaf Alkhalaf vertelt hoe het motto 'je hebt niets te verliezen' hem hielp om zijn onzekerheid te overwinnen, zijn bachelor en master af te ronden en een baan te krijgen ondanks ontmoedigende reacties. In zijn werk met vluchtelingen ziet hij dat zij, juist doordat ze weinig te verliezen hebben, vaak de moed tonen om tegen onrecht te protesteren.
Nu hij zelf een Nederlands paspoort en een baan heeft, merkt hij dat de angst om iets kwijt te raken hem soms minder vrij maakt om kritiek te uiten. Hij wil daarom de moed en kritische houding behouden die hij als vluchteling had. Zijn boodschap is dat ook mensen zonder vluchtervaring van vluchtelingen kunnen leren: wie uit angst geen risico neemt of onrecht niet aankaart, zal ook niets winnen.

Annette Houtekamer

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Oecumenische kerkdiensten in 2027

Week van gebed voor eenheid van christenen: zondag 17 januari 2027 om 10.00 uur oecumenische dienst in de PKN-kerk Lage Zwaluwe.

Oecumenische Paasdienst voor de bewoners van de Ganshoek en andere belangstellenden: woensdag 24 maart 2027 om 14.30 uur in de PKN-kerk Lage Zwaluwe.

Hemelvaart: schuurdienst op donderdag 06 mei 2027 om 10.00 uur.

Oecumenische Kerstdienst voor de bewoners van de Ganshoek en andere belangstellenden: woensdag 15 december 2027 om 14.30 uur in de PKN-kerk Lage Zwaluwe.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Mededelingen Diaconie

In de komende diensten is de diaconiecollecte voor de volgende doelen.

Collecte zondag 01 november Stichting opkikker, zie verderop in dit kerkblad.

Collecte zondag 08 november stichting Annahuis Breda

Collecte zondag 15 november PKN - pastoraat bij rouw en verlies

Als mensen rouwen of willen stilstaan bij verlies, is het mooi als de kerk een veilige plek is om verdriet te delen. Pastoraat is in de Protestantse Kerk een essentieel onderdeel van kerk-zijn en draait om meeleven, zorg en aandacht voor elkaar. De Protestantse Kerk ondersteunt pastoraat op allerlei verschillende plekken, zowel binnen als buiten de kerk.
De kerk is een plaats van geloof, hoop en liefde, waar ook wijk- en dorpsbewoners steun kunnen vinden. Met elke bijdrage blijft het mogelijk dat mensen in kwetsbare momenten niet alleen staan. Zo blijft de kerk een open deur en een luisterend oor voor wie steun en troost zoekt.
Samen zorgen we ervoor dat geloof handen en voeten krijgt in concrete zorg, aandacht en nabijheid.

Collecte zondag 22 november Bedside singers Breda e.o. zie verderop in dit kerkblad.

Collecte zondag 29 november KIA Werelddiaconaat Zambia - Maatjes voor gezinnen zonder ouders

Meer dan 20.000 gezinnen in Zambia zijn ouderloos, met kinderen onder de 18 jaar als gezinshoofd. Lange tijd zorgden opa's en oma's voor deze kinderen, nadat hun ouders aan aids overleden. Maar als die ook overlijden, staan veel weeskinderen er alleen voor.
Het kind dat gezinshoofd is, moet zelf het huishouden doen, voor inkomen zorgen en ook de andere broertjes en zusjes onderhouden. Hun eigen toekomst valt in duigen. Het lukt hen niet om schoolkosten te betalen (voor schoolmaterialen en schooluniform), ze hebben ook geen tijd om naar school te gaan. Ze leven vaak in extreme armoede.
Ze werken als dienstmeisje, metselaar of visser, dagloner of verkopen iets op straat. Meisjes belanden geregeld in de prostitutie.
De Raad van Kerken in Zambia stimuleert kerken om naar deze kinderen om te kijken. Kerkleiders worden getraind om hen te begeleiden en praktische te begeleiden.
Ook kinderen die gezinshoofd zijn, worden getraind en materieel ondersteund, zodat ze in staat zijn hun gezin te runnen en een opleiding af te maken.

Helpt u mee om alle collecten tot een succes te maken? Hartelijk dank!

U kunt de collecten ook steunen door uw gift over te maken naar de bankrekening van de diaconie:

NL96 RABO 0373 7392 30 t.n.v. Diaconie van de Prot.Gem. De Verbinding te Drimmelen, o.v.v. collecte zondag + datum

Let op: de betaalgegevens zijn veranderd!

Deze wordt ook na iedere online viering getoond. U mag natuurlijk ook uw collectebonnen inleveren bij één van de diakenen.

Hartelijk dank voor uw aandacht, moeite en bijdrage!

Namens de diaconie,
Annie Meijer

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Bloemengroeten

Iedere week staat er een mooi boeket bloemen op de avondmaalstafel in Lage Zwaluwe of in Terheijden. De boeketten voor de bloemengroeten in Terheijden - Wagenberg en in Lage Zwaluwe, en ook de bloemengroet vanuit de Ganshoek, worden iedere week geschonken door gemeenteleden. Na afloop van de kerkdienst worden de bloemen als groet, namens de kerk, naar één van onze gemeenteleden gebracht.

… en u weet het: mocht u/jij zelf iemand weten die een steuntje in de rug kan gebruiken, vergeet niet te bellen of te mailen naar
Annie Meijer, telefoon 06 - 49 99 26 17 of
e-mail annie.meijer.berends@gmail.com

Vanuit Terheijden - Wagenberg krijgen gemeenteleden een bloemetje naar aanleiding van een verjaardag vanaf 75 jaar en ouder, bij een bijzondere gelegenheid, bij ziekte of zomaar. Er worden ook regelmatig extra bloemen bezorgd.

De afgelopen weken gingen de bloemen naar:

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Antependia Witte Kerkje

In de Verbinding van september stond een foto van de prachtige antependia waar we in het Witte Kerkje bij de kerkdiensten van genieten. Deze antependia zijn gemaakt door ds. Anne-Marie van der Wilt. Wilt u er meer van weten, blader dan eens terug in de Verbinding van juli-augustus 2026.

Mariëtte Verkerk

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Bedankt

Namens de cliënten van SOVAK wil ik de gemeente heel hartelijk bedanken voor de bijdrage aan het opknappen van de ponykar. De collecte bracht € 276,40 op. Dankzij deze bijdrage en steun uit andere bronnen is er voldoende vertrouwen dat de ponykar volledig kan worden opgeknapt.

Op vrijdag 16 oktober is de renovatie daadwerkelijk begonnen. De eerste schroefjes en boutjes werden losgedraaid, waarbij enkele bewoners enthousiast kwamen meehelpen. Naar verwachting duurt de renovatie ongeveer twee maanden.

Heel hartelijk dank voor jullie steun! Dankzij jullie kunnen de cliënten straks weer genieten van gezellige huifkarritten.

Kitty Lokate

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Omzien naar elkaar

Verschillende leden van onze gemeente worstelen voor langere of kortere tijd met een kwetsbare gezondheid. Dat treft hen en hun familie en geliefden. Anderen hebben drukke taken in werk of eigen kring, weer anderen weten misschien niet hoe de dagen door te komen. Wat je situatie ook is, soms wil je daar graag met iemand over spreken. Omdat De Verbinding ook op het internet staat, vermelden we mensen hier niet met hun naam. In ons pastoraal team hebben we veel mensen in beeld, maar het kan zijn dat je graag iemand spreken wil zonder dat wij daar weet van hebben. Aarzel dat niet om contact met een van ons op te nemen. Wat je situatie ook is, we wensen je veel sterkte, goede moed en Gods nabijheid toe.

Mede namens de ouderlingen, pastoraal werkers, bezoekpersonen en Jolanda Vos - van der Linden,

Ds. Marijn Gilhuis
(marijngilhuis@gmail.com; 06 - 18 31 56 90)

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Mededelingen Kerkrentmeesters

Bericht van College van Kerkrentmeesters

Langs deze weg vraag ik u om even uw administratie te controleren of de toezegging die u in januari 2026 heeft gedaan voor de Actie Kerkbalans ook omgezet is in een financiële bijdrage.
Indien u uw toezegging wilt laten vastleggen in een ANBI-overeenkomst, neem dan even contact met mij op.
Hartelijk dank

Leen ten Napel, tel. 06 – 51 48 77 36

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Klusochtenden in de kerk in Lage Zwaluwe en Ons Belang op 14 november en 12 december

Op de zaterdagen **14 november en 12 december** a.s. hebben we een klusochtend in onze kerk in Lage Zwaluwe en in Ons Belang. We starten om 09.00 uur met allerlei klussen die we eenvoudig zelf en met elkaar tot een goed einde kunnen brengen. Met het opknappen van het interieur hebben we gezien wat een talent er beschikbaar is. U kunt zich bij Peter Kraak aanmelden. Zie onderstaand telefoonnummer en e-mailadres.

Namens het college van kerkrentmeesters
Peter Kraak
06 – 55 88 41 68
peter@peterkraakprojecten.nl

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Inloop koffieochtend lustrum

Koffie, lunch en gezelligheid in het Witte Kerkje. Duurzame vlaggetjes, een traktatie van een jarige, een toetje na de lunch: de koffieochtend van 16 oktober had een feestelijk tintje vanwege het 1e lustrum van de koffieochtenden in de Tuinkamer van het Witte Kerkje, elke 3e vrijdag van de maand.
Voor deze gelegenheid haalden we ook herinneringen op aan de afgelopen jaren. Wie een herinnering had gedeeld, mocht een roos uitzoeken uit de twee kleurige bossen die op tafel stonden. Van alles kwam voorbij en veel van wat werd ingebracht, werd verwelkomd met een 'o ja!' van verschillende kanten. Genoemd werden o.a.

- de door Jolanda Vos voorbereide ochtend met spreekwoorden en gezegden;
- de gehaakte kerststal van Mariette;
- de film over 200 jaar Witte Kerkje;
- de *nooddruft, overvloed* en het *vergank'lijk leven* uit een gebed van vroeger;
- gezelligheid, sociale contacten, omzien naar elkaar, aandacht.

We dachten ook aan Gerard en Inge, die vanaf het begin zorgden voor soep en baksels.
Met mooie herinneringen en een roos in de hand of op de rollator ging iedereen rond half 1 huiswaarts.

De volgende koffieochtend is op 20 november. Vanaf 10 uur staat de koffie klaar en voor wie zin en tijd heeft, dekken we rond half 12 de tafel voor een smakelijke lunch. We verwelkomen je graag!

Mede namens Joke en Mariette,
Wietske Brenters

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Stokgesprek Mariëtte Verkerk en René van Gelder

Buiten het 'elkaar nóg beter leren kennen' door veel levensverhalen te vertellen, kwamen we zeker ook op de drie vragen uit. Dat was steeds onze rode draad. We kwamen erachter dat we wat het geloof betreft op een lijn zitten.
De conclusie was dat we in ons leven deze rode draad gebruiken om te leven zoals ons geloof het voor ons gevoel bedoeld heeft, maar ons hierin ook ondersteunt. De drie vragen smolten in ons gesprek in elkaar.
René vatte het mooi samen: Bij het leven moet je ook vaak naar links en rechts kijken, waarbij je jezelf niet hoeft te verliezen. Omzien naar zo veel mogelijk mensen. Fijn als ze erg verschillend zijn.
Het is niet altijd makkelijk want deze rode draad kan bij beslissingen ook dilemma's in je hoofd oproepen. Bijbellezen en vooral ook bidden helpt daar dan vaak bij, maar soms komen er ook geen antwoorden.
We gingen tevreden en ook wel gesterkt uit elkaar. René gaat nu voor een maand met vakantie. Kijken waar de stok kan blijven (die ik weer moet zoeken in mijn huis, ik heb hem (te) goed opgeborgen).

Mariëtte Verkerk

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

De deuren van de kerk in Lage Zwaluwe glimmen ons weer tegemoet. Adriaan ten Haaf heeft ze opnieuw in de olie gezet. Nu kunnen ze er weer een jaartje tegen.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Kerk in Actie

November 2026

Beste gemeenteleden,

Ook dit jaar vraagt de diaconie van de Protestantse gemeente De Verbinding uw aandacht voor de jaarlijkse geldinzameling voor Kerk in Actie en onze eigen diaconie.

Kerk in Actie is onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland en zet zich wereldwijd in voor mensen in kwetsbare omstandigheden. Meer informatie vindt u op kerkinactie.protestantsekerk.nl.

Ook het afgelopen jaar organiseerde de diaconie de Actie Vakantietas. Daarnaast collecteren we wekelijks voor uiteenlopende doelen, met dit jaar extra aandacht voor het Annahuis in Breda. Verder ondersteunen we onder meer mensen met een zeer laag inkomen en Vluchtelingenwerk, kopen we extra bloemen voor zieken en verzorgen we de kaarsen in de kerken.

Dichtbij en ver weg is de nood groot. Uw steun is daarom onmisbaar om het werk van Kerk in Actie en onze diaconie voort te zetten. We hopen op uw betrokkenheid.
U kunt uw bijdrage overmaken naar:

NL96 RABO 0373 7392 30
t.n.v. Diaconie Prot.Gem. De Verbinding te Drimmelen

Let op: de betaalgegevens zijn veranderd!

Namens de diaconie hartelijk dank voor uw betrokkenheid!

Kees Groeneveld
Voorzitter diaconie

Samenvoegen bankrekeningen college van kerkrentmeesters

Vanaf 01 januari 2027 worden de administratie en financiële processen van onze gemeente definitief samengevoegd.
We gaan over naar het gezamenlijk gebruik van de volgende rekeningnummers:

RABO NL77 RABO 0126 7069 56

SKG NL40 RABO 0373 7073 55

De rekeningnummers voor het kerkblad en de solidariteitskas komen te vervallen.

De begraafplaatsen blijven hun eigen administratie en financiële processen houden. Deze worden **NIET** samengevoegd.

Begraafplaats te Terheijden Wagenberg: NL14 RABO 0373 7453 62

Begraafplaats te Lage Zwaluwe: NL 14 RABO 0373 7456 72

Momenteel gebruiken we een app van Givt voor digitaal collecteren. Van januari 2027 gaan we een andere app gebruiken die meer voordelen biedt voor het beheer van digitaal collecteren. In het kerkblad van december vindt u hierover meer informatie.

Heeft u vragen dan kunt u mij altijd bellen.
Leen ten Napel, tel. 06 51 48 77 36

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Toelichting inzameling harde plastic doppen en deksels voor basisopleiding Geleidehonden

Stichting D-Dog coördineert voor het overgrote deel van Nederland de inzameling van harde plastic doppen en deksels voor geleidehonden.
Met de doppeninzameling verwerven zij financiële middelen voor de basisopleiding van geleidehonden bij KNGF en Hulphond Nederland. Iedereen heeft plastic doppen en deksels van bijvoorbeeld frisdrankflessen, melkpakken, broodbeleg, cosmetica en schoonmaakmiddelen. Harde plastic doppen dus (geen medicijnpotjes), die **niet** met één hand kunnen worden dubbelgevouwen en een maximale diameter van 15 centimeter hebben.
Verzamel die en lever ze **schoon** in, zonder stickers en/of foam of papier, in de kerk. Van daaruit gaan de doppen naar de depothouder in onze regio die ze aan plasticverwerkers verkoopt. Met uw gratis doppen levert u dus een mooie bijdrage aan de opleiding van de blindengeleidehonden, assistentie- en buddy-honden én spaart u het milieu.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Ondertussen in het Annahuis

Het Annahuis was de afgelopen periode twee keer extra open op zaterdag: op 26 september vanwege Burendag en op 10 oktober vanwege Werelddaklozendag.

Tijdens de Burendag was er een creatieve workshop, het Annahuis zong, muzikanten speelden en mensen konden meedoen aan tai chi. Er is een mooi filmpje gemaakt tijdens deze dag, dat op 04 oktober is getoond in verband met de collecte voor het Annahuis.

De inloop tijdens Werelddaklozendag was bedoeld om informatie te geven en het taboe op dakloosheid te doorbreken. Bezoekers en vrijwilligers konden in gesprek gaan met medewerkers van stichting Barka* en van alles te weten komen over de situatie rondom arbeidsmigranten. Er waren ook enkele bezoekers aanwezig om te vertellen over hun situatie van dakloos zijn.

De overeenkomst op beide dagen: gastvrijheid dankzij de inzet van beroepskrachten, vrijwilligers èn bezoekers. Natuurlijk koffie, thee en iets lekkers erbij. Ontmoetingen met bekenden en onbekenden. Een vrijwilliger vatte het in een terugblik als volgt samen:
26 september was gezellig en een feestje.
10 oktober was gezellig en leerzaam.

Op 08 november is de collecte bestemd voor het Annahuis. De opbrengst wordt gebruikt om de inloop mogelijk te maken. Denk hierbij aan de kosten van thee, koffie, brood, beleg en warme maaltijden. Alvast hartelijk dank voor uw bijdrage en betrokkenheid.

Wietske Brenters

*Stichting Barka zet zich in voor kwetsbare EU-burgers die dakloos zijn of het risico lopen om dakloos te worden. Vaak zijn dit mensen uit Midden- en Oost-Europa die naar Nederland zijn gekomen voor werk. Medewerkers van Stichting Barka zijn iedere woensdag in het Annahuis aanwezig om bezoekers met dergelijke problemen te helpen.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

In de palm van Gods hand geschreven,
zij die ons in het leven zijn voorgegaan

Ben je het afgelopen jaar iemand kwijtgeraakt aan de dood? Een naaste, familielid, vriend?
Op zondag 22 november 2026 zullen we de namen noemen van hen die in het afgelopen kerkelijk jaar overleden zijn binnen onze gemeente. We noemen die namen en maken ruimte voor mensen wier naam niet genoemd wordt maar waar we wel aan denken. We halen hen in herinnering. Een naam spreekt boekdelen, roept beelden op van wie iemand was. We herdenken hen in verbondenheid met God. We steken een kaars aan, want niet voor het duister heeft God de mens gemaakt.

Het is goed de namen in het midden van de gemeenschap te noemen. We staan stil bij de persoon die er niet meer is en bij het verlies. Dat kan troosten zijn én het kan lastig zijn, omdat het verdriet kan doen. Met elkaar en God verwijlen we bij wie is overleden. Gebaren, woorden en liederen helpen om het gemis te dragen en te doorleven.

Dit herdenken is belangrijk omdat verder leven na verlies soms moeilijk samengaat met het gewone dagelijks leven. Het kan verwarrend zijn te ervaren dat iemand achteloos voorbij-fietst terwijl voor jou de wereld is gestopt omdat je geliefde er niet meer is. Je bestaan loopt uit de pas met het leven om je heen. In de dienst van 22 november lopen we met elkaar in de pas, omringd door Gods licht. We maken ruimte voor het verdriet, vragen en zoeken naar woorden en beelden die ons helpen.

Persoonlijk houd ik van die ruimte, al is ze niet makkelijk. Ik durf deze ruimte te betreden omdat ik me ten diepste gedragen weet door God. Anders gezegd: mensen vallen uit het leven, niet uit Gods handen.

Terwijl ik dit opschrijf besef ik dat dit voor iedereen anders kan zijn. Wat omvat jouw leven, zodat je de stilte en de ruimte van het herdenken kan betreden? Misschien een goede vriend of vriendin, de stilte van de natuur, het gevoel dat er iets is, al kun je daar niet precies de woorden voor vinden. Ook dat herken ik.

Ds. Marijn Gilhuis

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Stichting Opkikker

Een nieuwe plek voor onvergetelijke momenten
Al meer dan 30 jaar biedt Stichting Opkikker gezinnen met een ziek gezinslid een dag waarop zorgen even naar de achtergrond verdwijnen. Een dag vol plezier, ontspanning en kostbare herinneringen.

Onze huidige Opkikkerwereld op Center Parcs 'De Eemhof' heeft daarin jarenlang een bijzondere rol gespeeld. Door het aflopende huurcontract moeten we deze plek verlaten. Daarom bouwen we samen aan een nieuwe, magische Opkikkerwereld. Een plek waar kinderen weer even onbezorgd kind kunnen zijn. Waar ouders kunnen genieten van hun gezin. En waar broertjes en zusjes even niet in de schaduw van ziekte staan.
Om die nieuwe wereld mogelijk te maken, hebben we de hulp van onze vele donateurs hard nodig. Samen kunnen we ervoor zorgen dat ook de volgende 10.000 gezinnen onvergetelijke momenten blijven beleven.

Eén wereld vol magie
De nieuwe Opkikkerwereld bestaat uit twee modulaire gebouwen, waarin elf vertrouwde Opkikkerbelevenissen samenkomen. Gezinnen stappen straks weer binnen in een wereld vol avontuur, fantasie en plezier.
Ze kruipen achter het stuur van een racesimulator, ontdekken een sprookjesachtig kasteel, koken samen, schitteren op het podium van het theater of beleven een spannend avontuur bij de brandweer of politie. Achter iedere deur wacht een nieuwe belevenis, met een eigen thema, sfeer en verhaal.
Zo bouwen we samen aan een plek waar gezinnen met een ziek gezinslid even alles om zich heen kunnen vergeten en samen onvergetelijke herinneringen maken.
Helpt u mee?

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Gespreksgroep: 'Buig niet – Bijbels tegengif voor nu'

Heb je de rubriek 'Gelezen' gelezen? Daarin vertel ik iets over het boek van ds. Ad van Nieuwpoort *Buig niet*. Het leek me aardig om over dat boek en de thema's die van Nieuwpoort aansnijdt met elkaar in gesprek te gaan.

Het zijn thema's die je helpen om positie te bepalen in deze tijd. Het boek is kritisch op stromingen die de polarisatie en de concentratie van de macht bij een bepleiten.
Anders gezegd, het boekje pleit voor vrijheid en gemeenschappelijkheid, voorbij de grenzen die mensen kunnen stellen.

Laat mij weten als je mee wilt doen, mail naar marijngilhuis@gmail.com of app naar nr.
06 18 31 56 90

Ds. Marijn Gilhuis

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Het Dickenskoor op weg naar de Kerst

Binnenkort beginnen de repetities van het Dickenskoor. De voorbereidingen voor de Kerststallenroute Terheijden zijn ook in volle gang. Dit evenement wordt van 14 tot 31 december georganiseerd door SOVAK. Dit jaar is de 5de editie en er zijn extra activiteiten vanwege dit lustrum.
Nog een goede manier om in kerststemming te komen is uw aanwezigheid bij het optreden van het Dickenskoor. Dit is ook in het kader van de kerststallenroute. Dinsdag 15 december van 19.00 tot 20.30 uur treedt dit koor op bij en in het Witte Kerkje in Terheijden. U bent van harte welkom om te luisteren en mee te zingen!
Tijdens het concert zorgen vrijwilligers van SOVAK voor chocolademelk, glühwein met wat lekkers erbij.

Namens het Dickenskoor,
Mariëtte Verkerk

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Koorbizniz uit Haarlem na precies 10 jaar terug!!!

Op zondag 15 november 2026 - 15.30 uur in het Witte Kerkje

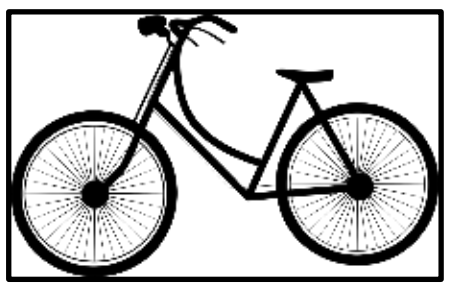

Dit eerste concert van de serie Theeconcerten met Koorbizniz is met 17 zangers en 1 dirigent. 10 jaar geleden - in november 2016 - waren de zangers hier ook en ze maakten een bijzondere indruk. Na hun geweldige concert zijn ze zelfs nog voor de doodzieke Jaap [Kaasschieter, red.] bij hem thuis gaan zingen. Jaap heeft mede de Theeconcerten gestart en was organist in het Witte Kerkje (voordat Leander Schoormans organist werd).
Als prachtig gepassioneerd en goed zingend koor met een enorme betrokkenheid, was dat reden genoeg om Koorbizniz na 10 jaar terug te vragen.

Koorbizniz is een groep uit Haarlem met liefde voor de muziek en voor elkaar, die duidelijk lol heeft in het samen zingen. Dat hoor je niet alleen, dat zie je ook. De 'Koornuiten' beleven de muziek echt.
Koorbizniz komt met een programma dat als thema 'ZANG & VRIENDSCHAP' heeft.
'Ken je mij' van Trijntje Oosterhuis, arr. Jetse Bremer, en andere prachtige songs worden met passie gezongen, en met grote muzikaliteit, en – zoals zij zelf zeggen – "mooier dan mooi, ritmischer dan ritmisch".
Het is muziek die jou persoonlijk raakt, 4-, 5-, 6-, 7- of 8-stemmig gezongen, en dat alles onder leiding van Rens Boerke

Informatie
Adres: Hoofdstraat 1, 4844 CA Terheijden
Website: ConcertenWitteKerkje.com/
Entree: € 12,00/ t/m 18 jaar gratis
Abonnement voor 5 concerten: € 50,00
Reserveren:
E-mail: TheeconcertenTerheijden@gmail.com
Telefoon: 06 - 16 48 05 65 (Aggie)
06 - 49 84 45 41 (Babs)
Website Theeconcerten:
ConcertenWittekerkje.com/contact

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Spinnenweb

In augustus 2014 overleed, op hoge leeftijd, mijn zeer dierbare tante Machteld. Ze was al vele jaren weduwe en woonachtig in een woonzorgcentrum. Toen ze nog zelfstandig woonde, vond ik het alleen al leuk om haar te bellen vanwege de manier waarop ze de telefoon aannam: het leek wel of ze zingend haar naam noemde. Als ze sprak, hoorde je meteen waar ze vandaan kwam: Twente. In de loop der jaren groeide de band tussen tante Machteld en mij. Ze had altijd veel te vertellen en ik luisterde met aandacht. Zeker als het geloofskwesties betrof. De manier waarop ze handen en voeten gaf aan haar geloof en hoe ze daar frank en vrij over sprak, raakte mij. In heel haar doen en laten proefde ik eenvoud en lichtheid, gevoel voor humor. Terwijl ze veel verdriet met zich meedroeg.

Op latere leeftijd is Machteld op schilderles gegaan. Ze was de nestor van het schildersclubje waar ze een geheel eigen stijl ontwikkelde. ‘Het is belangrijk om in het leven altijd een beetje eigen-wijs te blijven,’ gaf ze me mee. Ze verwerkte levenslessen in haar schilderijen. Met zonnebloemen op het doek gaf ze mee: wees gericht op het licht. Machteld schilderde ook een trap met aan weerszijden een leuning. De linker leuning was korter dan de rechter en begon pas halverwege de trap. Haar uitleg hierbij was: reik liever uit naar je verlangen dan te kiezen voor de gemakkelijkste weg. Het is de moeite waard. In haar schilderijen bekende ze letterlijk en figuurlijk kleur.

Soms kan een mens zichzelf verbazen. Dat overkwam mij door mijn keuze voor een allesbehalve kleurrijk en mij onbekend werk uit de nalatenschap van mijn tante. Het kunstig werk van 40 bij 30 cm hangt boven mijn werktafel op zolder. Op een grijsbruine achtergrond zie ik donkergroene planten-stengels met, hier en daar, dauwdruppels. Tussen de stengels een spinnenweb met een zwarte spin.

Ik kan blijven kijken naar het geschilderde tafereel. Net zoals ik in de natuur iedere keer weer met verwondering zie hoe de zon een ragfijn, kunstig geweven web doet oplichten. (Als ik per abuis in de vaart der volken in aanraking kom met een spinnenweb, dan verontschuldig ik mij: sorry spin, nu is al je werk door mijn toedoen kapot…) Terug naar de spin in het web dat mijn tante schilderde. Haar kennende is dit niet zomaar een spin. De kruisspin in de ons omringende natuur heeft op het achterlijf een op een kruis gelijkend patroon van lichte en witte vlekjes. Ik twijfel er niet aan dat mijn tante – heel bewust – het kruis van haar Schepper weergaf.

Wat tante Machteld uitbeeldde in dit werk, daar kan ik alleen naar raden. Ik zie er veel in. Tegen de donkere achtergrond van verlies, verdriet en pijn schijnt het licht op ervaringen van grote schoonheid. Het vraagt van u en mij de bereidheid om moeilijkheden te verdragen en te bezien vanuit het vertrouwen dat er Iemand met ons meegaat en meedraagt. Ik zie dauwdruppels als parels van innerlijke rijkdom in het web van onze levenstijd.

Ik wens u een goede herfsttijd. En wat zou het mooi zijn als u niet alleen waardevolle herinneringen bewaart aan iemand die veel voor u heeft betekend, maar deze ook wilt delen met wie of waar dan ook. Ik houd me aanbevolen!

Jolanda Vos - van der Linde, kerkelijk medewerker in het pastoraat

◇◇◇

Diaconiecollecte zondag 22 november 2026

Bedside Singers Breda e.o.

De Bedside Singers Breda e.o. zijn sinds 2024 actief. Wij zingen voor mensen in de laatste levensfase: voor de ziel op reis. Met een groepje van vier zangers zingen we aan bed. We zingen uit het hoofd (by heart), a capella en driestemmig. Ons koor bestaat uit 11 leden en 3 aspirant leden.

In april 2025 zijn wij volwaardig lid geworden van Bedside Singers Nederland. Wij hebben onze eigen webpagina (bedsidesingers.nl/bredaeo) en flyers. Wij streven ernaar om onze doelgroep steeds beter te kunnen bereiken.

Inmiddels zingen we maandelijks in hospice Roosdonck in Roosendaal, in Surplus woonzorglocatie Antonius Abt in Terheijden en in het Amphia ziekenhuis in Breda. Via de website of andere kanalen worden we soms op afroep gevraagd om elders of bij mensen thuis te komen zingen. Deze ervaringen zijn heel bijzonder want muziek heeft de kracht om te raken en verbinden. Onze liedjes brengen ontspanning en troost aan hen die worden toegezongen.

Onze stemmen zijn een geschenk. Er zijn geen kosten aan verbonden. Een donatie is altijd welkom want we maken reis- en materiaalkosten. Vandaar dat we tijdens de collecte van 22 november 2026 een verzoek doen om ons te steunen. Als toelichting op de collecte zullen we o.a. een paar liederen laten horen.

We zijn blij met de mogelijkheid om te mogen repeteren in het Witte Kerkje en bij SOVAK. Zo kunnen we blijven werken aan onze kwaliteit en uitbreiding van het repertoire.

Marjan van Veenendaal, organisatorisch leider
Mariëtte Verkerk, koorleider

◇◇

Word jij ook een streamer?

De Streamers verzorgen beeld en geluid.
Kun je ook een PowerPoint maken?
Dat is mooi meegenomen!

Interesse?

Tijdens de kerkdienst op zondagochtend

Spreek ons aan na de dienst
of neem contact op met
Wout Meijer (06-10293207)
of
Ad Brenters (06-53541302)

◇◇

Van de emoties boos, bedroefd, blij, bang en beschaamd

Dit is mijn tweede bijdrage over vijf kernemoties. Bij geloven spelen emoties een belangrijke rol. Erover praten is lastig. Al snel komen we bij theologische uitspraken en ideeën over wat we geloven. Het leek me aardig om eens naar de vijf kernemoties te kijken en hoe deze meedoen in onze geloofstaal. In deze stukjes ben ik bij lange na niet uitputtend, maar hoop ik een inkijk te geven hoe emoties in de het geloofsgesprek een rol kunnen spelen. Emoties vertellen iets over onszelf, dus is het zinvol om ernaar te kijken.

Bedroefd, geloof en God
Verdriet klinkt als één duidelijke emotie, maar het is een gelaagd gevoel. Soms is het verdriet scherp, snijdend. Andere keren is het stormachtig en schudt het je door elkaar. Dan weer is verdriet als een traag stromende rivier: breed en diep. En later word je licht geraakt door een ontroerende scène in een film. Verdriet verraadt zich snel door tranen in de ogen, een snik in je keel. Maar soms, zoals bij Adri, 'komt het er niet uit'. "Mensen zeggen dat ik moet huilen na dat Anton is overleden, maar het komt niet." Hoe anders is het voor Karel die juist niet wil voelen omdat hij 'om alles moet janken'. Bij hem ligt het verdriet aan de oppervlakte. Iemand zei me: "Het verdriet zit in de gebaren."

Wat verdriet veroorzaakt is verschillend. Bij mij is het zo dat er een gevoelige snaar wordt geraakt, al weet ik niet altijd precies welke. Vaak is het de snaar van verlies en verlangen. Voor mij liggen die twee dicht bij elkaar, het verdriet om het verlies en het verlangen naar wat verloren is gegaan. Andere keren wordt in mij de snaar van de schoonheid aangeraakt. De snaar van het meevoelen wil ook weleens meedoen, het leed van de ander doet je verdriet. Deze snaar wordt ook aangeraakt als onrecht aan of onmacht van een ander zichtbaar wordt.

Hoe trilt de snaar van het geloof bij dit alles mee? Geloven en bedroefd zijn raken elkaar vaak. Groot verdriet stelt vragen in het geloofsgebied, naar hoe en waarom, naar troost. Verdriet staat in contrast met het goede dat we vanuit het geloof verwachten. Op deze manier is geloven het gebied, de plaats waar je je tranen en vragen kan laten gaan. Het geloof kan ze ontvangen, ruimte ervoor maken, het verhaal van tranen aanhoren. Zo wordt het geloof de plaats waar je troost kan vinden. God en Gods nabijheid als bron van troost. Ik zeg 'kan' omdat het niet vanzelfsprekend is. Veel mensen raken juist het zicht op dat geloofsgebied kwijt als ze met verdriet te maken hebben.

We zien in de Bijbel mensen met verdriet in al haar gradaties. Jakob en Esau 'lieten hun tranen de vrije loop' toen ze elkaar na jaren weer ontmoetten (Genesis 33: 4); Davids kussen is doorweekt van tranen (Psalm 6: 7, 8); Jeruzalem weent, met 'wangen nat van tranen' (Klaagliederen 1: 2). Jezus huilt om Jeruzalem (19: 41) en om zijn vriend Lazarus (Johannes 11: 35); Petrus weent bitter als hij Jezus heeft verloochend (Lucas 22: 62). Zulke passages maken verdriet iets heel menselijks. Jezus heeft verdriet. God weet wat in mensen omgaat, kan met je meevoelen, deze herkenning is troostend.

Troost komen we ook in de Bijbel tegen. Ingrijpend is Jeremia 31: 15: Rachel weent om haar kinderen en weigert zich te laten troosten. Soms verdraagt verdriet geen troost. Het verdriet heeft ruimte nodig. Niet iedere traan hoeft direct afgeveegd te worden. Je moet je door het leed heen kruipen. Ontroerend is hoe in Mattheüs (2: 17, 18) deze passage wordt aangehaald bij de kindermoord door Herodes. Jezus zal later de treurenden gelukkig noemen, omdat zij getroost worden (Mattheüs 5: 4).

De uiteindelijke troost komt van God. In een van de meest hoopgevende en troostende gedeelten van de Bijbel lezen we: '… en God zelf zal als hun God bij hen zijn. Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen.' (Openbaring 21: 3b, 4). De zin raakt me: dat zal zijn en zo is God. God ziet en erkent het verdriet. God zegt niet "Wees nu eens flink" of "Na een jaar moet het nu wel over zijn". Nee, God zelf zal de tranen van de ogen wissen. Een troostende gedachte te midden van de bedroefdheid en het onrecht dat mensen kan raken.

Ds. Marijn Gilhuis

◊◊◊

Wat niet in de preek past: de nabeschouwing

Een nabeschouwing in de preek zelf, dat gaat niet. Eerst het een, dan het ander. Zo ook bij de dienst op de startzondag. Zoals je soms kan kijken naar een geklaarde klus in de tuin of aan het huis, zo kijk ik soms terug op een kerkdienst. Hoe is het gegaan? Heb ik het gevoel dat wat ik wilde zeggen goed is overgekomen? Heb ik met de gemeente de verbinding met God en elkaar ruimte gegeven, het geloof kunnen vieren? Deze vragen stel ik mezelf vaak na een dienst. Waarbij de dienst voor mij het geheel is van lied, woord, stemming, muziek en hoe iedereen in de dienst beleeft, in de kerk of elders via de streaming.

De ene dienst is de andere niet. De ene keer lukt het naar mijn gevoel en idee beter dan de andere keer om die verbinding te maken. Dat is voor een deel merkbaar in wat ik na de dienst of in de dagen erna van mensen terugkrijg. De reacties bevestigen vaak mijn eigen gevoel bij de dienst.

Bij de startzondag vroeg me af: Heb ik duidelijk kunnen zeggen wat ik wilde vertellen? Ik twijfelde. Ik wilde eigenlijk te veel zeggen (een bekende valkuil) én ik zat vast aan de 'belofte' om de tekst van Kees van der Zwaard te lezen. Daarnaast wilde ik rechtdoen aan de lezingen over het lichaam van Christus en over Zacheüs. Dit soort keuzes zijn er bij elke dienst: knopen doorhakken, mooie vondsten links laten liggen, dat hoort er allemaal bij. Maar deze keer liet ik me verleiden om toch meer te willen zeggen dan in één dienst past. Ik wilde én aansluiten bij het huidige debat over de kerk in de samenleving én landen in de praktijk van onze gemeenschap én de teksten laten spreken. Daarbij was het extra pittig omdat de stem van de plaatselijk gemeente niet altijd de stem is van 'de kerk' in het land of de wereld, tegelijk doet 'de kerk' landelijk wel een appel op de plaatselijke kerk.

Terugkijkend denk ik dat het stuk van Kees van der Zwaard, die mooi zegt hoe wij kerk zijn, in ieder geval te veel van het goede was. Die ruimte had ik kunnen gebruiken om de kern van mijn overdenking te maken: we maken als plaatselijk kerk het verschil. Niet door simpelweg met alles mee te bewegen, maar open en kritisch te zijn op wat mensen en de vrijheid van mensen beknelt. Dat is voor mij 'Kerkzijn in het krachtenveld van Christus'. Dat is het krachtenveld van het lied: 'Vlammen zijn er velen, één is de Geest'.

Wat is zo kerkzijn? Zoiets als dit:

1. Het begint met ons te realiseren wat voor goud, goed, moois we in huis hebben met ons geloof. Het geloof in de liefde van God is ongelooflijk krachtig. Daar begint het mee: weet wat je gelooft. Het geloof maak ons vrij, omdat God het Woord is dat het leven voor ogen heeft. Alles wat het leven knecht en uitholt moet ons aan het denken zetten.
2. Het tweede is dat wij vanuit dat geloof met wortels diep in Gods liefde en genade, een plaats kunnen zijn waar mensen welkom zijn. Niet een plaats van uitsluiting maar een plaats van inclusie, van 'ieder kan erbij'.
3. Als we dan geworteld zijn in Gods liefde (1) als gastvrije gemeenschap (2), kunnen we met elkaar praten, van mening verschillen, naar elkaar luisteren. Zo oefenen we een gemeenschap te zijn (dat is wat anders dan vriendjes zijn!). Elkaar bevragen zonder dreigen, nieuwsgierig en open om van elkaar te leren, wetend dat we dezelfde wortels delen.
4. Vanuit deze ontmoeting kan er iets groeien als dienstbaarheid: praktisch en profetisch. Oog voor de noden als concreet helpen én als je uit spreken tegen onrecht. De noodzaak om je poot stijf te houden tegen onrecht en bedreiging van de vrijheid van mensen.

Dat is veel boodschap voor een startzondag, maar voor mij wel de kern van kerkzijn. Misschien grote woorden voor de bescheiden gemeenschap die we zijn. En toch, als het in onze levens niet gestalte kan krijgen, als is het bescheiden, hoe kan het dan ooit in het grotere verband om ons heen?

Ds. Marijn Gilhuis

◇◇

Gelezen: Boeken als inspiratie en tegenstem

- Ad van Nieuwpoort, *Buig niet – Bijbels tegengif voor nu*, Amsterdam 2026 (uitgeverij Prometheus)
- Rob Riemen, *Het woord dat de dood verslaat – verhalen over ware grootheid*, Amsterdam 2025 (uitgeverij Balans)

Als je je zorgen maakt over de vrijheid om je uit te spreken en te geloven wat je wil, geven Ad van Nieuwpoort en Rob Riemen, uit twee heel verschillende invalshoeken, je te denken. Met hun verhalen inspireren ze om een tegenwicht te bieden op het grote geweld van bewegingen en partijen die vrijheden die we vanzelfsprekend vinden, aantasten.

Dominee Ad van Nieuwpoort heeft een pamflet (zoals hij het zelf noemt) geschreven met als motto: 'Een volk dat voor tirannen zwicht, zal meer dan lijf en goed verliezen, dan dooft het licht' (een citaat van H.M. van Randwijk). Ds. van Nieuwpoort gaat bij het Bijbelboek Daniël te rade voor verhalen die hem helpen om positie te bepalen, moedig te zijn en een houding te aan nemen in deze tijd. Hij schrijft direct en zeer leesbaar. In acht hoofdstukken reikt hij ons thema's aan om standvastig te zijn en zonder angst te leven. Hij laat zich inspireren door het geloof in God die de mens in vrijheid wil laten leven.

Ieder thema (o.a. waakzaamheid, moed, tijd nemen, wees niet bang) wisselt hij af met een navertelling van een hoofdstuk van het boek Daniël. Hij gebruik de verhalen van Daniël, omdat Daniël en zijn vrienden niet bogen voor de machtige koning Nebukadnezar. Deze verhalen waren inspiratie voor de Joden rond 175 v.Chr. die leden onder het regime van koning Antiochus Epifanes IV. Van Nieuwpoort ziet in de deze verhalen parallellen met onze tijd.

Met vier mensen uit onze gemeente waren we op 23 september in de Lucaskerk in Breda, waar ds. van Nieuwpoort over zijn boek vertelde. Het was een inspirerende avond, die ons uitnodigde om ruimte te maken voor het gesprek over wat ons inspireert en hoe onze gemeente een plaats kan zijn voor verhalen van verzet tegen de tijdsgeest van polarisatie en inperking van vrijheden. Zie verder meer hierover bij de gesprekskring over het boek Buig niet (pagina 15).

Rob Riemen schrijft vanuit een humanistisch religieuze traditie en houdt een vurig pleidooi voor de bescherming van de kunsten. De kunsten vat hij breed op als de vrije creativiteit van mensen, de bezieling om anders te denken, vrijuit en creatief. Daarin heeft hij ook de ruimte om te geloven (!).

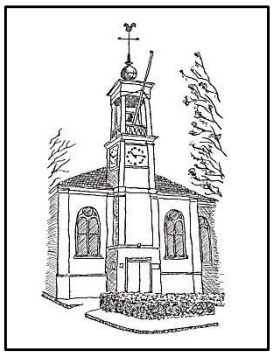
Riemen haalt verhalen aan van mensen die in het (recente) verleden pal stonden voor de vrijheid. In dat kader haalt hij Deuteronomium 30: 19 aan: 'Ik roep heden de hemel en de aarde tot getuigen tegen u: Het leven en de dood heb ik u voorgehouden, de zegen en de vloek! Kies dan het leven, opdat u leeft, u en uw nageslacht.' (a.w. p. 86, 87) Daarmee raakt Riemen de diepe kern van het vraagstuk van deze tijd: we moeten kiezen, zoals het volk Israël eens moest toen het van God de woorden ten leven kreeg. Kies de weg die je gaat: van leven of van dood. Uiteindelijk is dat de keuze.

Riemen schrijft compact, aansprekend, verwijzend naar schrijvers, filosofen en andere mensen van formaat die verschil hebben gemaakt. Een boek om soms naast je te leggen na te denken over wat hij te zeggen heeft. Sommige zinnen spreken aan, zoals deze: 'Alleen wie het geluk heeft in tijden van pijn en verdriet te worden aangeraakt door vriendschap of liefde, heeft ervaren dat er een woord is dat de dood verslaat.' (a.w. p. 54)

Als kerken en religieuze stromingen hun kritische stem verliezen tegenover machthebbers met een ideologie die anderen uitsluit, de schepping schaadt en oorlogen goedpraat, dan is het nodig om alert te zijn en een tegengeluid te laten horen. Van Nieuwpoort en Riemen laten zien waarom, ieder vanuit zijn eigen achtergrond. Zij dagen ons uit om het gesprek over deze lastige onderwerpen te voeren.

Ds. Marijn Gilhuis

◇◇

Lage Zwaluwe

Kerkgebouw:
Kerkstraat 49, Lage Zwaluwe
Postadres: Schoven 1
4926 DR Lage Zwaluwe

Bankrekeningnummers:

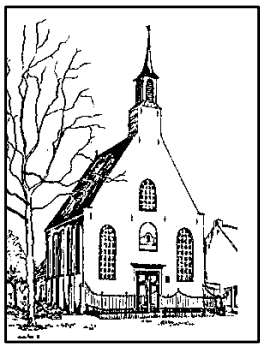
Bankrekening College van Kerkrentmeesters:
NL40 RABO 0373 7073 55 of
NL77 RABO 0126 7069 56
t.n.v. Protestantse gemeente te Lage Zwaluwe

Bankrekening kerkblad:
NL40 RABO 0373 7074 52
t.n.v. Protestantse gemeente te Lage Zwaluwe

Bankrekening solidariteitskas:
NL31 RABO 0373 7075 17 t.n.v. Protestantse gemeente te Lage Zwaluwe

Bankrekening De Cantorij:
NL 96 RABO 0373 7428 19
t.n.v. PG Lage Zwaluwe Cantorij

Bankrekening Diaconie:
NL96 RABO 0373 7392 30
t.n.v. Diaconie van de Prot.Gem.
De Verbinding te Drimmelen
Let op: de betaalgegevens diaconie zijn veranderd!

Terheijden – Wagenberg

Kerkgebouw:
Hoofdstraat 1, Terheijden

Bankrekeningnummers:

Bankrekening College van Kerkrentmeesters:
NL73 RABO 0373 7298 47
t.n.v. CvK Beheer Protestantse gemeente Terheijden – Wagenberg

Bankrekening Diaconie:
NL96 RABO 0373 7392 30
t.n.v. Diaconie van de Prot.Gem.
De Verbinding te Drimmelen
Let op: de betaalgegevens diaconie zijn veranderd!

Een online kerkdienst door de ogen van Sara van Maanen (2 jaar)

Zondagochtend.
Mama heeft de kerkdienst opgezet, iets te laat, maar een peuter met zindelijkheidstraining laat zich niet regisseren.

Ik sta voor de tv, ik wil er bijna inkruipen. Eerste missie: Oma van Steeg zoeken.
Eenmaal gevonden, missie twee: Opa en Oma Bos zoeken, maar zij zijn er deze zondag niet.

Bij het eerste lied een mooi dansje gemaakt. Ik draai rondjes totdat ik duizelig begin te worden. Daarna verslapt de concentratie en ga ik lekker spelen. Af en toe even luisteren naar een liedje en soms vanuit het niets heel hard AMEN roepen.

Ik wijs naar een meneer, mama zegt dat het de dominee is. Eén van mijn poppen wordt ook de dominee en ik speel verder. Bij het laatste lied weer een dansje.

Dan is de dienst klaar en ga ik weer bij de televisie staan om Oma te zien. Ik wijs en roep: Opa van Ruben[1] in de kerk, daarzo. Iedereen verdwijnt langzaam uit beeld, volgens Mama gaan ze koffie drinken. Dat doet Papa ook vaak. Ik krijg een lekker stukje fruit en ga daarna weer lekker spelen. Een mooie zondag lacht me tegemoet.

[1] *[Peter Kraak, red.]*